

Sygn. akt II KK 431/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2021 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **K .S. i E. B.**

obwinionych z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, na korzyść obwinionych,
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w
Warszawie z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt XI W 3642/18

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia K. S. i E. B.,
od popełnienia przypisanego im wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1
k.w.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wyrokiem nakazowym z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt XI W 3642/18, uznał K. S. i E. B. za winne popełnienia zarzucanego im czynu polegającego na tym, że

„w dniu 11 listopada 2017 r. około godziny 16:25 w W. przy [...] wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami usiłowały przeszkodzić w przebiegu niezakazanego zgromadzenia publicznego <[...]>, w ten sposób, że usiadły na trasie w/w przemarszu, czym utrudniały przemieszczanie się jej uczestników”,

tj. wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.

Wyrok nakazowy uprawomocnił się w stosunku do dwóch powyżej wskazanych obwinionych w dniu 27 października 2018 r. Zauważyć należy, że tym wyrokiem nakazowym objętych było jeszcze siedem innych obwinionych, którym zarzucono również popełnienie powyżej opisanego wykroczenia, a które wniosły od niego skutecznie sprzeciw i następnie wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 24 października 2019 r., sygn. akt V W 626/19 zostały uniewinnione od popełnienia wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.

Kasację od tego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, na korzyść K. S. i E. B., wniosł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając go w zakresie tych obwinionych w całości i zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa materialnego, tj. art. 52 § 2 pkt 1 k.w. poprzez uznanie K. S. i E. B. za winne popełnienia wykroczenia stypizowanego w tym przepisie, pomimo że zachowanie obwinionych polegające na tym, że usiadły one na jezdni wspólnie z innymi ustalonymi osobami na trasie zgromadzenia publicznego <[...]> nie wyczerpywało znamion powyższego wykroczenia, albowiem zachowanie to było wypowiedzią symboliczną w ważnej kwestii społecznej i mieściło się w ramach prawnie chronionej, na mocy art. 54 ust. 1 Konstytucji RP i art. 10 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, wolności wyrażania poglądów”.

Podnosząc taki zarzut Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 27 września 2018 r. o sygn. akt XI W 3642/18 i uniewinnienie K. S. i E. B. od popełnienia przypisanych im wykroczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich wniesiona korzyść obwinionych K. S. i E. B., jako zasadna w stopniu oczywistym podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Istotnie w przedmiotowej sprawie doszło do obrazy wskazanego w kasacji przepisu prawa materialnego, tj. art. 52 § 2 pkt 1 k.w.

Należy przypomnieć, że w dniu 11 listopada 2017 r. w W. odbywało się zgromadzenie cykliczne „[...]”, na zorganizowanie którego zgodę wyraził w dniu 6 listopada 2017 r. Wojewoda. Obwinione oraz siedem innych ustalonych kobiet, które również były obwinionymi w tej sprawie, początkowo szły w tym Marszu [...], a około godz. 16.30, przed wejściem na [...], wszystkie odwróciły się, stanęły w szeregu i rozwinęły transparent „STOP FASZYZMOWI” oraz zaczęły wykrzykiwać hasła przeciwko faszyzmowi. Obwinione, w wyniku agresywnego zachowania się wobec nich niektórych osób, usiadły na ulicy trzymając w dalszym ciągu transparent. Uczestnicy tego Marszu zaczęli omijać siedzące kobiety z obu stron, a po chwili zostały one usunięte z ulicy na pobocze. W Marszu tym uczestniczyło, jak podają różne źródła od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy osób. Wśród tych osób znajdowały się osoby niosące transparenty o treści ksenofobicznej, flagi z tzw. „krzyżem celtyckim” czy też znakiem „czarnego słońca”, a więc z symbolami utożsamianymi jednoznacznie z międzynarodowymi ruchami głoszącymi rasizm i neonazizm oraz wznoszące okrzyki nawołujące do nienawiści i supremacji białej rasy.

W tej sytuacji faktycznej, analizując zachowanie K. S. i E. B. należy stwierdzić, że ich czyn nie zawiera znamion wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 k.w. Zgodnie z tym przepisem „kto przeszkadza lub usiłuje przeszkodzić w organizowaniu lub w przebiegu niezakazanego zgromadzenia” podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny. Nie sposób natomiast potraktować zachowania obwinionych jako zmierzającego bezpośrednio i to w sposób bezprawny, do przeszkodzenia w przebiegu Marszu. Przy ocenie czynu obwinionych nie można bowiem pomijać tego, że ich zachowanie nie mogło w żaden sposób spowodować jakiegokolwiek istotnego zakłócenia w jego przebiegu skoro obwinione stanowiły zaledwie kilkusobową grupę, a w zgromadzeniu brało udział kilkadziesiąt tysięcy osób. Uczestnicy Marszu bez żadnego też trudu omijali z obu stron siedzące na ulicy kobiety.

Przede wszystkim jednak należy uznać, że zachowanie obwinionych stanowiło przejaw pokojowej manifestacji swoich poglądów w przestrzeni publicznej, którego celem było wzbudzenie w społeczeństwie kategorycznego sprzeciwu wobec pojawiających się w trakcie zgromadzenia „[...]” wskazanych powyżej symboli i haseł propagujących niebywale szkodliwą i niedemokratyczną ideologię. Zachowanie to należy oceniać w perspektywie prawnie zagwarantowanej wolności do wyrażania swoich poglądów. Wolność wypowiedzi jest niewątpliwie jednym z najważniejszych praw każdego człowieka i bez niego trudno wręcz wyobrazić sobie funkcjonowanie jednostki w społeczeństwie i dlatego też znalazło swoje oparcie w art. 54 Konstytucji RP oraz ratyfikowanych przez Polskę umowach międzynarodowych, w tym w art. 10 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności czy Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W swoim orzecznictwie również Europejski Trybunał Praw Człowieka zwraca uwagę na to, jak ważna jest dla każdego obywatela swoboda wypowiedzi w państwie demokratycznym i to nie tylko na gruncie prywatnym, ale też w sferze

publicznej.

Z uwagi na to, że K. S. i E. B. nie popełniły przypisanego im czynu, a zatem ich skazanie było oczywiście niesłuszne, konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 27 września 2018 r. i uniewinnienie ich od popełnienia przypisanego im wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[r.g.]

[a.ł]